

STRÖMSBERGS BRUK

www.stromsbergsbruk.nu

Välkommen till Strömsberg – det vita bruket

Det är nu länge sedan det framställdes järn här i Strömsberg. Efter nästan 300 år av dån och buller från masugn och hammarslag tystnade allt 1920, då järnbruket lades ned.

I dag är det vitkalkade bruket närmast en idyll. Runt bruksdammen ligger fortfarande bruksmiljön samlad - industribyggnader, bostäder och herrgård.

Tämnaråns glittrande vatten hejdar sig

en stund vid dammen, innan det strömmar vidare ut mot havet. Mitt i dammen ligger den välkomnande våghusparken - som gjord för en picknick.

Strömsberg har järnbrukets alla delar bevarade. De gamla bruksbostäderna ser också ut som förr, men är numera moderniserade och bebos av familjer som huvudsakligen arbetar utanför orten.

Welcome to Strömsberg's ironworks

It's a long time since iron was manufactured here in Strömsberg. After almost 300 years of dust and thunder from the blast furnace and hammers, everything went silent in 1920, when production was shut down.

Today, the whitewashed ironworks is idyllic. At the dam you still see the indu-

strial buildings, the workers' houses and the manor. Here the glittering riverwater stops for a while, before it flows on to the Baltic Sea. In the middle of the pond the river encircles a welcoming park, made for a picnic.

Strömsberg has preserved all parts of the ironworks. The old workers' houses also look like they used to, but are modernized.

Att se och göra i Strömsberg

Du kan vandra runt på egen hand - eller följa med på en guidad tur och ta del av brukets historia. Se den mäktiga masugnsbyggnaden, rostugnarna, smedjorna och kolhusen. I kvarnen maldes mjöl för brukets och traktens behov. I snickerimuseet är maskiner och verktyg intakta och i det lilla skolmuseet finns minnen från brukets egna skolor. I den gamla ångsågen vid ån ligger ett intressant skogsbruksmuseum. I och kring bruket har konstnärer och hantverkare sina ateljéer.

Koppla gärna av en stund i caféet och njut av den vackra miljön.

Strax utanför bruket ligger Nostalgi-museum med sin imponerande privata samling av gamla prylar, motorfordon och cyklar i en charmig blandning, ett måste för älskare av bruksföremål från förr.

Ärligen firas Valborgsmässoafton och midsommar på traditionellt vis. Strömsbergsdagen äger rum i augusti och en julmarknad anordnas i november.

To see and do

Wander around on your own - or take a guided tour and learn about the history of the ironworks. See the mighty blast furnace building, forges and coal houses.

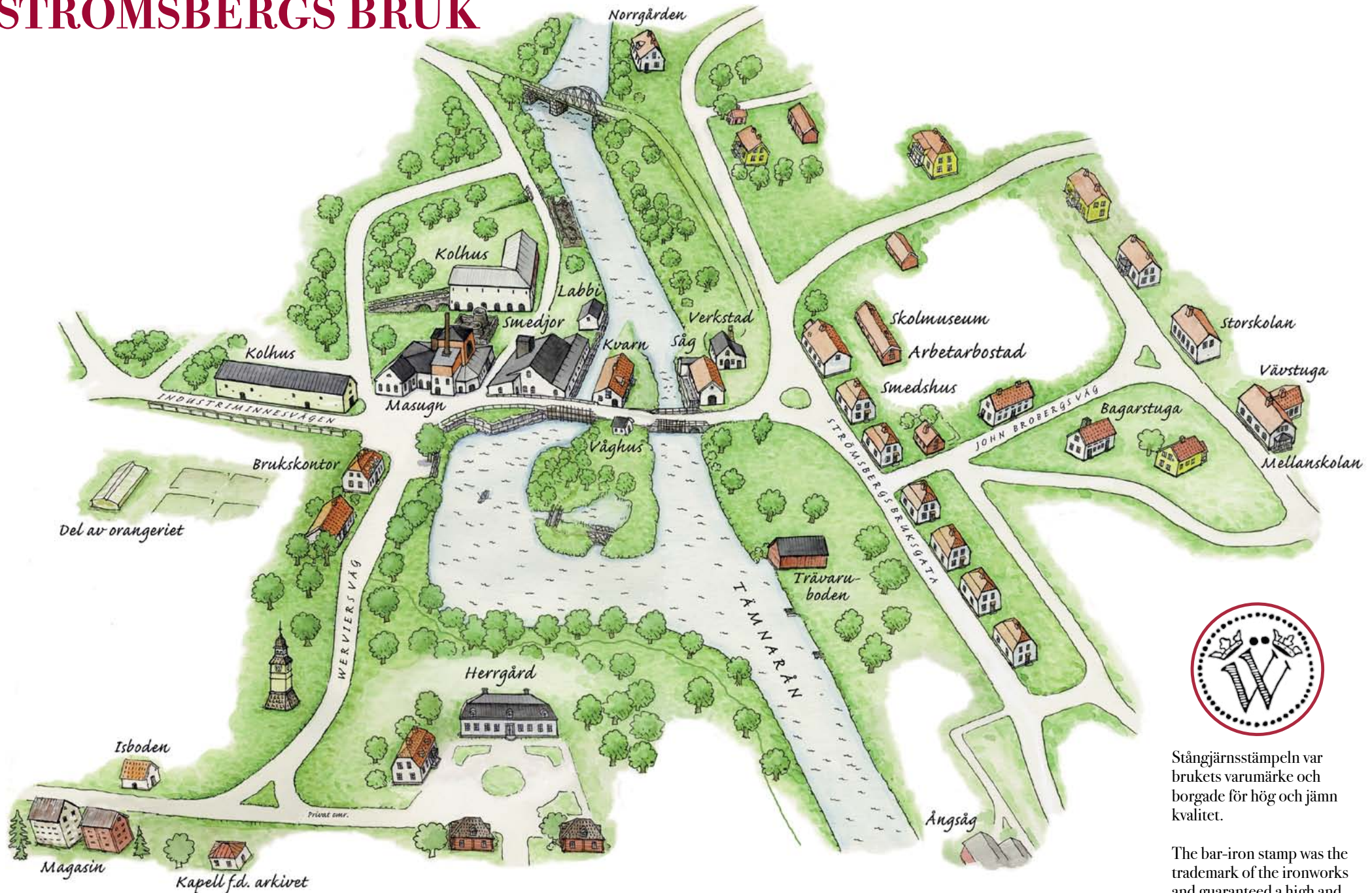
In the mill, flour was milled for the needs of the entire local area. In the carpentry museum machines and tools are intact and in the small school museum there are memories from the schools belonging to the ironworks. In the old steam sawmill by the river you will find an interesting forest museum.

Relax for a while in the café and enjoy the beautiful surroundings.

Every year Walpurgis Night and Midsummer are celebrated in the traditional way. Strömsberg Day takes place in August and a Christmas market is organized in November.

Just outside the village you will find the "Nostalgimuseum", an impressive private collection of old gadgets, motor vehicles and bicycles, a must for lovers of objects from days gone by.

STRÖMSBERGS BRUK

StångjärnsstämpeIn var brukets varumärke och borgade för hög och jämn kvalitet.

The bar-iron stamp was the trademark of the ironworks and guaranteed a high and consistent quality.

Det var en gång...

Under 1600-talets svenska stormakts-tid pågick ständiga krig som var mycket kostsamma och krävde stora resurser i form av vapen och manskap. Den svenska järntillverkningen var ännu otillräcklig för de ökade behoven på slagfälten. Med hjälp av kunniga bergsmän och finansierare från främst Vallonien skedde en snabb utveckling av järntillverkningen, som koncentrerades till nya effektiva och välorganiserade brukssamhällen runt om i landet.

I början av 1640-talet anmälde holländaren och industrialisten Welam Wervier till Bergskollegium att han ”var sinnad att vid Dorkarby ström anlägga en hammare för utsmidande av muskotplåtar till Söderhamns gevärsfaktori”. Strax efter

att han fått privilegiebrevet byggdes masugn och hammare och bruket fick sitt nuvarande namn - Strömsberg.

1734 såldes Strömsberg, tillsammans med Västlands- och Hillebola bruk, till släkten de Geer på Lövsta. De följande decennierna kännetecknades av stabilitet och lugn och de centrala delarna av bruket fick sin nuvarande utformning. De tre bruken kompletterades med Ullfors i Uppland och Utansjö i Ångermanland under beteckningen ”Strömsbergsverken”. 1861 förvärvades koncernen av greve Baltzar von Platen och år 1877 av greve Axel Wachtmeister. Under det sena 1800-talet fram till brukets försäljning till Stora Kopparbergs Bergslags AB 1920 upplevde Strömsberg en ny blomstringstid.

Once upon a time...

In the 1600s, Sweden was constantly at war. Swedish iron production was still insufficient for the needs of the battlefields. But with the help of skilled miners and financiers, mainly from Wallonia, a rapid development of iron production took place.

At the beginning of the 1640s, the Dutchman Welam Wervier was granted permission to build blast furnaces and hammers in Strömsberg.

In 1734 Strömsberg was sold to the De Geer family of Löfstabruk.

The following decades were characterized by stability and the central parts of the industry were given their present design. In 1861, Strömsberg was acquired by Count Baltzar von Platen and in 1877 by Count Axel Wachtmeister. During the late 1800s, until the sale to Stora Kopparbergs Bergslags AB in 1920, Strömsberg experienced a new flourishing period.

Skog och skogsbruk

Järnbrukens behov av träkol var gigantiskt och avverkningsarna i brukens närhet hotade att utarma skogarna. Tidigt insåg Strömsbergsverken att skogen behövde brukas och vårdas för att inte förlora i kvalitet. Skogsinnehavet kartlades för att skogsdriften skulle bli rationell.

1911 byggdes en ångsåg i Strömsberg med en kapacitet på 1 10 000 timmer per år. Sågens nedläggning ett halvsekel senare innebar slutet för en 300-årig industriepok.

I Skogsbruksmuseet berättas om det viktiga skogsbruket, kolningens betydelse för järntillverkningen samt skogsarbetarnas liv och villkor. Från den senare sågverksepoken visas alla de moment som krävdes för att skogen skulle förädlas från timmer till plank och brädor. Museet inrymmer också Sveriges kanske största publika samling älgkronor. Drygt 600 djur, fällda på brukets marker under 1900-talets första hälft, har dokumenterats för framtida studier.

Forestry

The need for charcoal for ironmaking was enormous and the felling threatened to deplete the forests. Early on, however, measures were taken for a more rational forestry. In 1911 a steam sawmill was built in Strömsberg with a capacity of 110,000 timbers per year. The closing of the sawmill just under half a century later meant the end of a 300-year-old industrial epoch.

The Forestry Museum tells about the important forestry, the importance of

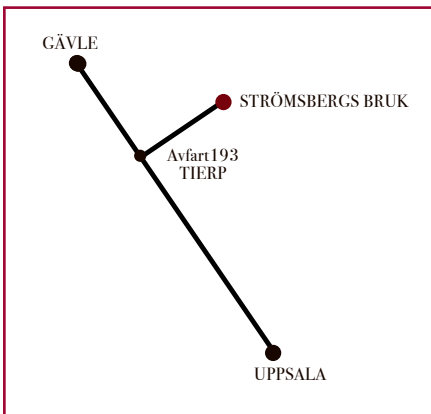
charcoal for iron production and the life and conditions of the forestry workers. From the later sawmill era all the steps required for the forest to be processed from timber to planks and boards are shown.

The museum also houses what may be Sweden's largest public collection of elk crowns. More than 600 animals, felled during the first half of the 20th century, have been documented for future studies.

Filmer som spelats in i Strömsbergs bruk

Produktion: Strömsbergs Bruk (legill) och Stiftelsen Strömsbergs Bruk i collaboration med SSM i med bidrag från Lansstyrelsen, Uppsala län. Layout och grafisk form: Björn Falkenäs Bruksdesign. Foto: Lotta Lund och SSM-arkiv.

Obemannad information sommartid/
Unmanned Tourist Information,
in the summer.

Gruppbokning året runt/
Group arrangements year round.
Tel +46(0)295-203 00,
info@bokauppland.com

